

قرآنی بیان

د خور مصطفیٰ صلی الله علیه و آله وسلم په زلفو می دی قسم وی!

(پاره: 30، سوره وَالضُّحَى: 2، 1)

19-September-2025

د مَدَنی مرکزونو (فیضانِ مدینه) او د شعبه امام مساجد (دعوتِ اسلامی)
لاندی جوماتونو د پاره

د جُمَعَةُ الْمَبَارِكِ

د مَدَنِي مرکزونو (فيضانِ مدينه) او د شعبه امام مساجد (دعوتِ اسلامي) لاندې جوماتونو د پاره

په 19 ستمبر، کال 2025ء (بمطابق: 25 ربيع الاول، کال 1447هـ) د جُمعۃ المبارک

قرآني بيان

په نوم

(پاره: 30، سورة وَالضُّحَى: 2>1)

د خور مصطفیٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پټ زلفو مي دې قسَم وي!

په دې بيان کښې به تاسو زده کړئ...

❁ د موټي [د نبي کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د وينستو] مبارکو صفت مبارک

❁ د موټي مبارک ځانگړي برکتونه

❁ د موټي مبارک درې کمالونه

❁ د غير مسلمو لښکريانو بڼپي وځوټيدلي

پيشکش

FOR FEEDBACK
(+92) 315 2692 786

الْمَدِينَةُ الْعِلْمِيَّة

Islamic Research Center

(شعبه: بياناتِ دعوتِ اسلامي)

GET MORE SPEECHES
(+92) 310 8882 033

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى خَاتِمِ النَّبِيِّنَ ۝^ط
 اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ۝ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝^ط
 الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَعَلَىٰ اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا حَبِيْبَ اللّٰهِ
 الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْنِكَ يَا نَبِيَّ اللّٰهِ وَعَلَىٰ اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا مُرُوْرَ اللّٰهِ

كُوْتُ سُنَّتِ الْاِغْتِكَافِ (ترجمہ: ما د سُنَّتِ اعتكاف نيَّت اوکرو)

د دُرُوْدِ پَاکِ فِضِيْلَتِ

د اخري ني، رسولِ هاشمي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمان مبارک دے: بے شکہ ستاسو نوم سرہ د شناختہ ما ته پيش کولے شي، لهذا پۂ ما باندې پۂ أَحْسَن (يعني بهترينو الفاظو کنبې) درود پاک لولۍ۔⁽¹⁾

دکھوں نے تم کو جو گھیرا ہے تو درود پڑھو | جو حاضری کی تمنا ہے تو درود پڑھو

صَلُّوْا عَلٰى الْحَبِيْبِ! صَلَّی اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ

قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالٰى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيْمِ (اللّٰهُ پَاکِ پۂ قرآنِ کریم کنبې فرمائی):

وَالصُّحْحٰى ۝ وَاللَّيْلِ اِذَا سَجٰى ۝^{لا} (پارہ: 30، سورۃ الضحیٰ: 3)

صَدَقَ اللّٰهُ الْعَظِيْمُ وَصَدَقَ رَسُوْلُهُ النَّبِيُّ الْكَرِيْمُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم
 خوربو او محترموا اسلامي ورونوا! مونبر د 30 سپارې، د سورۃ وَالصُّحْحٰى د ورومبو دوو آیتونو
 د اوریدو سعادت حاصل کرو۔ د دې آیتونو مبارکو درې معنی بیان کرے شوې دي:
 (1): د صُحْحٰى نه مراد دے: کله چې اللہ پاک حضرت موسیٰ عَلَیْہِ السَّلَام ته د فرعون پۂ مقابلہ

1... مصنف عبد الرزاق، جلد: 2، صفحہ: 140، حدیث: 3116۔

کنبې فتح عطا کړله او د وَاَلَيْلِ نه مراد دے: د معراج شریف شپه (2): د صُحٰی نه د خور مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نُور مبارک مراد دے او د وَاَلَيْلِ نه د نبی کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د عفو و درگزر [د معاف کولو] عادت مبارک مراد دے لکه څنگه چې شپه راخوره شي نو هر څیز پټ کړي، هم داسې د رسول اکرم، نورِ مُجَسَّم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د عفو او کرم شان گناھونه پټ کړي (3): د دې دریمه او ډیره ایمان تازه کوونکې معنی مونږ اوریدلې وه چې د صُحٰی نه مراد د خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مخ مبارک دے او د وَاَلَيْلِ نه مراد د مکي مَدَنِي، مُحَمَّد عربي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم زلفې مبارکې دي۔ (1)

هے کلامِ اِلٰہی میں شمس و ضحیٰ، ترے چہرۂ نُورِ فزا کی قسم
قسمِ شبِ تار میں راز یہ تھا کہ حبیب کی زُلفِ دو تا کی قسم! (2)

وضاحت: اے زما د نُورِ والا آقا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم! پۂ قرآنِ مجید کنبې پۂ وَالشَّسِيسِ او پۂ وَالصُّحٰی فرمائیلو اللہ پاک ستاسو د مخ مبارک قَسَم ذکر کړے دے او د وَاَلَيْلِ اِذَا سَجَى پۂ فرمائیلو یې ستاسو د بڼکو بڼکو زلفو قسم یاد فرمائیلے دے۔

نن به مونږه **اِنْ شَاءَ اللہُ الْکَرِيم!** د دې دوو آیتونو مبارکو وضاحت اورو او د دې سره سره به د رسول خُدا، احمدِ مجتبیٰ، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د زلفو مبارکو ذکر خیر هم کوو۔

(1): د بے عیبه محبوب قسم!

امام فخر الدین رازي رَحْمَةُ اللہُ عَلَیْہِ فرمائي: د وَالصُّحٰی او وَاَلَيْلِ نه د نبی کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم سیر [پټ] او اعلان [ښکاره] هم مُراد اخستے کیدے شي۔ (3)

1... تفسیر روح البعانی، پارہ: 30، الضحیٰ، زیر آیت: 2، جلد: 30، صفحہ: 520۔

2... حدائق بخشش، صفحہ: 80۔

3... تفسیر کبیر، پارہ: 30، الضحیٰ، زیر آیت: 2، جلد: 11، صفحہ: 192 خلاصۂ۔

مطلب دا چې کله ورځ شي نو هر څيز روښانه روښانه او بالکل واضح شي، چې کله شپه شي نو هر څيز پټ شي نو امام رازي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي چې د دې دواړو لفظونو نه (1): د لفظ وَالصُّحَىٰ نه هم او (2): د لفظ وَاللَّيْلِ نه هم د خور مصطفےٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سيرت مُراد دے۔ د سيرت طيبه هم دوه اړخونه دي ❀ يو دے د نبي کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هُغِه سيرت، هُغِه افعال، هُغِه کردار، هُغِه مبارک عادتونه کوم چې د خلقو مخې ته دي او ❀ يو دے هُغِه پاکيزه سيرت، هُغِه بے مثالہ کردار، هُغِه شانونه، هُغِه کمالونه کوم چې پټ دي، د هغې صرف الله پاک ته پته ده، اَلْحَمْدُ لِلَّهِ! د خور مصطفےٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د سيرت دا دواړه اړخونه بے عيبه دي نو لکه چې الله پاک فرمائي: اے خوره محبوبه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! ستاسو هُغِه سيرت، هُغِه کردار، هُغِه مبارک عادتونه کوم چې د خلقو مخې ته دي، هُغِه هم بے عيبه دي، دغه شان ستاسو هُغِه پاکيزه سيرت، هُغِه مبارک شانونه کوم چې زما او ستاسو ترمينځه راز دے، هُغِه هم بے عيبه دي، اے خوره محبوبه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! ستاسو پۛ دې دواړه قسمه بے عيبه سيرت باندې مي دې قَسَم وي! ستاسو رَب تاسو نۀ پريښودي يی، نۀ ستاسو نه ناراضه شوے دے۔

سُبْحَانَ اللهِ! څومره ښکلے شان دے زما د خور محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ!! د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سيرت داسې پاکيزه دے چې د هغوئي رَب کریم! د دې مبارک سيرت قَسَم ارشاد فرمائي۔ د دربار رسالت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شاعر، صحابې رسول حضرت حَسَّان بن ثابت رَضِيَ اللهُ عَنْهُ څۀ ښکلي وئيلي وو:

وَ أَحْسَنُ مِنْكَ لَمْ تَرَ قَطُّ عَيْنِي وَ أَجْمَلُ مِنْكَ لَمْ تَلِدِ النِّسَاءَ
خُلِقْتَ مُبْرَرًا مِنْ كُلِّ عَيْبٍ كَأَنَّكَ قَدْ خُلِقْتَ كَمَا تَشَاءُ (1)

ترجمه: او ستاسو پۛ شان ښکلے زما سترگو هډو ليدلے نۀ دے بلکې تاسو هُغِه حَسَن

مجسم يی چي ستاسو پۛ شان يوې مور تر اوسه پيدا كړۛ هم نۛ دۛ، تاسو بۛ عيبه پيدا كړۛ شوی لكه چي ستاسو رُب تاسو داسي جور كړی، لكه خنگه چي تاسو غوښتلي وو۔

او حَسَّانُ الْهِنْدِ (يعنې پۛ هندوستان كښې د حضرت حَسَّانِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فيضان حاصلوونكي) امام اهل سنت، شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ خومره ښكلې خبره كړې ده:

وہ کمالِ حُسنِ مَحْفُورِ ہے کہ گمانِ نقصِ جہاں نہیں
یہی پُھولِ غار سے دُور ہے، یہی شمع ہے کہ دُھواں نہیں (1)

ترجمہ: زما د خور آقا و مولا، مكي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حُسنِ داسي د كمال او بۛ مثالہ دۛ چي پۛ دې كښې د هيخ قِسْمه نقص او عيب گمان قدرې موجود نۛ دۛ، هم دا هُغه خانگرۛ گل دۛ د كوم سره چي هيخ ازغۛ نشته، هم دا هُغه شمع ده د كومي سره چي هيخ لوگۛ نشته۔

سیرتِ پاکِ دلیل دۛ

الْحَمْدُ لِلَّهِ! دا خبره بالكل واضحه او بالكل صفا ده چي زمونږه خور آقا و مولا، مكي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَّبِّ كَرِيم بۛ عيبه ساتلۛ دۛ او دومره بۛ عيبه يې ساتلۛ دۛ چي د نبي كريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پۛ پاک وجود او جامو باندې مچ ته هم د كيناستو (اجازت) ورنكړۛ شو۔ (2)

بلكې د دې نه زياته به د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پاک والۛ نور خۛ وي چي رَّبِّ كَائِنَات د نبي كريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سیرت پاک، د رسول هاشمي، مُحَمَّدِ عَرَبِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پاکيزه كردار، د رسول اكرم، نورِ مُحَمَّد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مبارك ژوند د هغوئي د نبوت او رښتنولي

1... حدائقِ بخشش، صفحہ: 107۔

2... کتاب الشفاء، الباب الرابع، فصل ومن ذالك ماظهر... الخ، جز: 1، صفحہ: 273 خلاصۛ۔

دليل جوړ كړے دے۔ پۛ قرآنِ كريم كښې دي چې كله د مڪے كافرانو د رسولِ هاشمي، مُحَمَّدِ عَرَبِيٍّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پۛ نبوت باندي اعتراضونه وكړل نو الله پاك وفرمائيل: اے خوره محبوبه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! دوئي ته وفرمايے!

فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّنْ قَبْلِهِ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ (پاره: 11، سورة اليونس: 16)

ترجمه كُنُزُ الْعَرَفَان: نوبے شكه ما د دې نه مخكښې پۛ تاسو كښې يو عمر تير كړے دے، نو آيا تاسو عقل نه لري؟

يعني اے د مڪے كافرانو! ما ستاسو ترمينځه، ستاسو د سترگو د وړاندي 40 كاله ژوند تير كړے دے، تاسو زما صداقت هم پيژني، زما امانت داري هم ښه پيژني، زما د ځوانۍ عمر هم ستاسو د وړاندي تير شوه دے، تاسو ته ښه معلومه ده چې ما چرې هم د الله پاك نافرمانۍ نه ده كړې، (1) (چرې مي دروغ نه دي وئيلي نو آيا اوس به زه پۛ الله پاك باندي دروغ وایم، آيا دا د دروغو دعویٰ به كووم چې الله پاك زه نبي جوړ كړے يم او پۛ ما باندي يې كتاب نازل كړے دے---؟ آيا تاسو د عقل نه كار نه اخلي---؟)

تری صورت تری سیرت زمانے سے نرالی ہے | تری هر هر ادا پيارے دلیل بے مثال ہے (2)

غير مسلمه كلمه ووتيله او مسلمان شو

خوږو او محترموا اسلامي ورونوا! الْحَمْدُ لِلَّهِ! زما د خور محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دا شان دے، الله پاك نبي كريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د هر عيب نه پاك ساتلے دے۔ خبره خو بالكل واضحه ده خو د كم عقلۍ سره به څه كوې، داسې داسې نادانه هم پۛ دنيا كښې شته، كوم چې كمالونوله د عيب رنگ وركوي او مَعَادُ اللَّهِ! اعتراضونه پرې كوي۔ يو ځل يو څو غير مسلمه چرته ناست وواو پۛ خپل مينځ كښې يې خبرې كولې، پۛ خبرو كښې د خوږ آقا و مولا،

1... تفسیر قرطبي، پاره: 11، یونس، زیر آیت: 16، جز: 8، جلد: 4، صفحہ: 162 ملتقطاً۔

2... ذوق نعت، صفحہ: 230۔

مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ذکر شروع شو، ظاهره ده چې غیر مسلمه وو، نبی خبرې خو به نۀ کوي، پۀ خبرو خبرو کنبې دا ذکر شروع شو چې نبی کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم 11 ودونه کړي دي، بيا پۀ دې باندې ټولو غیر مسلمو پۀ نمبر نمبر د خپلو خیالاتو اظهار شروع کړو، يو غیر مسلمه کوم چې د دوئي پۀ مينځ کنبې ناست وو، کله چې هغه دا ذکر واوریدو نو هم هغه وخت يې کلمه ووئيله او مسلمان شو، نورو د هغۀ نه پوښتنه وکړه: تا ته پۀ دې کنبې داسې څۀ خبره ښکاره شوه چې تۀ خپل دين بدلوي؟ اوس هغه نوي مسلمان شوي ووئيل: وگورئ! هغه شخصيت کوم ته چې الله پاک بے مثاله حُسن عطا کړے وي، بے مثاله طاقت يې عطا کړے وي او زمانه هم کومه وي؟ هغه کومې ته چې د جهالت زمانه وئيلے شي، چرته چې فحاشي، عرياني، بے حیائي بالکل عامه وي، پۀ داسې زمانه کنبې، داسې بے مثاله حسن والا گس خپله ځواني پۀ پاک والي سره تيره کړي، بيا د 25 کالو پۀ عمر کنبې نکاح هم وکړي نو د چا سره؟ د 40 کالو د کونډې زانانه سره، بيا د ځوانۍ ټول عمر هم د هغې سره تير کړي- د دې نه معلومه شوه چې مُحَمَّد مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مَعَاذَ اللہ! د نفس پۀ خواهشاتو پسې تلونکے نۀ وو بلکې د هغوئي هر يو کار، هره يوه ادا د رَبِّ کائنات د رضا د پاره وه، لهذا څوک چې د داسې کمالاتو والا وي، هغه هُم يو رښتونه نبی کيدے شي- (1)

تری سیرت نے لاکھوں بت پرستوں کو کیا مومن
تری صورت دوائے درد منداں یار رسول اللہ! (2)

اللہ! اللہ! خور و او محترم اسلامي ورونو! دا دے زمونږ د خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پاکیزه سیرت، بے عيبه سیرت چې پۀ سوونه کاله پس هم څوک

1...تحفہ معراج النبی، صفحہ: 377 خلاصہ۔

2...قبالہ بخشش، صفحہ: 228۔

د تعصب پردې لرې کړي او په رښتوني زړه سره د نبي کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پاکیزه سیرت ولولي نو بغیر د کلمې وئیلو نه نۀ پاتې کیږي- نو الله پاک د دغې پاکیزه سیرت قسم ارشاد وفرمائیلو او اوږې فرمائیل:

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ط

ترجمه کنزُالعرفان: ستا رَبّ تۀ نۀ پریښودے یې او نۀ یې ناخوبنه کړے یې-

(پارۀ: 30، سورة الضحیٰ: 3)

الله پاک دې زمونږه د داسې سیرت والا نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په ښکلي ښکلي، ښه ښه، ځانگړي سیرت مبارک باندې د عمل کولو توفیق راعطا کړي- نن سبا خلق **مَعَادَ اللهِ!** د غیرو خلقو نقل کوي، د غیر مسلمو روپې اختیاروي، کاش چې مونږه د خپل محبوب نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پاک سیرت، د نبي کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سُنَّت د ځان دپاره معیار جوړ کړو، د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په سُنَّتو باندې عمل کوو نو **إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيم!** د خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د سُنَّتو په برکت به زمونږه کردار هم ځلنده ځلنده، ښکله، او ښائسته شي او که الله پاک وغوښتل نو په سُنَّتو باندې د عمل کولو په برکت به په دُنیا او په اُخرت کښې کامیاب شو-

په سُنَّت باندې د عمل کولو فضیلت

د نبي کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دوه فرامین مبارک دي: (1): تاجدار رسالت، شهنشاہ نبوت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمائیل دي: **مَنْ أَحَبَّ سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ** چا چې زما د سُنَّت سره محبت وکړو هغه زما سره محبت وکړو او چا چې زما سره محبت وکړو هغه به په جَنَّت کښې زما سره وي- (2)⁽¹⁾: د دواړو جهانو سرکار، مکي مَدَنِي سردار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمائیل دي: **الْبُتَيْسِيُّ بَسْتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي لَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ** یعنی د اُمت د فساد په وخت کښې

چې کوم گس زما پۂ سُنَّت باندې عمل کوي هغه ته به د شهید ثواب ورعطا کیري۔ (1)

مطیع اپنا مجھ کو بنا یا الہی! | سدا سنتوں پر چلا یا الہی!
 تو انگریزی فیشن سے ہر دم بچا کر مجھے | سنتوں پر چلا یا الہی!
 تجھے واسطہ سیدہ آمنہ کا بنا عاشقِ مصطفےٰ | یا الہی! (2)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ عَلَی مُحَمَّد

د خور مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پۂ زلفو می دې قَسَم وی!

خورو او محترموا اسلامي ورونو! الله پاک فرمائی:

وَالصُّحٰی لَا وَاللَّیْلِ اِذَا سَجٰی لَا ﴿۶﴾ | ترجمہ کنزُ العرفان: د خابنت د وخت قَسَم۔ او
 د شپې چې کله پردہ خوره کړي۔ (پارہ: 30، سورۃ الضحیٰ: 1.2)

مفسرین کرامو د دې یوه ایمان تازه کونکې معنی دا بیان کړې ده چې د وَالصُّحٰی نه مُراد د خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مخ مبارک دے او د وَاللَّیْلِ نه د رسول اللہ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د زلفو مبارکو طرف ته اشاره ده یعنی رَبِّ کائنات پۂ دې خائے کنبې د نبي کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د روښانه مخ مبارک او د زلفو مبارکو قسم ارشاد فرمائیلے دے۔ (3) اَلْحَمْدُ لِلّٰہ! پۂ تیره جمعہ مونږه د خور نبي، نبئ نبي، رسول هاشمي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د مخ مبارک مختصر ذکر اوریدلے وو، راحی چې نن د خور مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د زلفو مبارکو خبرې وکړو:

1... معجم اوسط، من اسبه مُحَمَّد، جلد: 4، صفحہ: 119، حدیث: 5414۔

2... وسائل بخشش، صفحہ: 101100 ملنقطاً۔

3... تفسیر روح البعانی، پارہ: 30، الضحیٰ، زیر آیت: 2، جلد: 30، صفحہ: 520۔

میرے معبود کو پیارے میرے سرکار کے گیسو
 عروجِ سخن سے آگے میرے سرکار کے گیسو
 زیارتِ گیسوؤں کی ہے نبی کی دید کا حصہ
 وہ ہے خوش بخت جو دیکھے میرے سرکار کے گیسو
 جہاں میں عشق و مستی کی یہ خوشبو اس لئے پھیلی
 کہ ہوا کہ دوش پر مہکے میرے سرکار کے گیسو

د موئے مبارکوپاک صفت

زمونبرہ د خورِ آقا، جانِ عالم، نُورِ مُجَسَّم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موئے مبارک نہ کُلگتگی وو، نہ بالکل نیغِ بلکپی (د دے دوارو حالتونو ترمینخہ وو-) د رسول اللہ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موئے مبارک د ہغوئی تر غورونو پورے وو- (1)

نہ گھونگر والے، نہ بالکل سیدھے، وہ گیسو خمیدہ ہیں
 گھنے اور رنگ میں کالے میرے سرکار کے گیسو

زمونبرہ سرکار، د دوارو جہانو تاجدار صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ہمیشہ پۂ سر باندے ویبنتہ مبارک پورہ ساتلے دی (یعنی چرے ہم داسے نہ دی شوی چے دیوارخ نہ یے تراشلی وی او د بل ارخ نہ یے ساتلی وی، د تول سر ویبنتہ مبارک یے یو شان ساتلی، کہ خریلی یے دی نو د تول سر مبارک یے خریلی دی)، د رسول اللہ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ویبنتہ مبارک بہ کلہ د غورونو نیمی پورے وو، (2) کلہ بہ د پورہ غورونو پورے او بعضی وخت بہ چے لوئی شول نو د اوگو مبارکو سرہ بہ لکیدل۔ (3)

1... الشائکل المحمدیہ، باب ما جاء فی شعر رسول اللہ، صفحہ: 108107، حدیث: 27 خلاصۂ

2... الشائکل المحمدیہ، باب ما جاء فی شعر رسول اللہ، صفحہ: 104، حدیث: 24۔

3... الشائکل المحمدیہ، باب ما جاء فی شعر رسول اللہ، صفحہ: 107106، حدیث: 2625 ملتقطاً۔

گوش تک سنټے تھے فریاد اب آئے تا دوش
کہ بنیں خانہ بدوشوں کو سہارے گیسو (1)

وضاحت: ویںنتہ مبارک یسې چې کلہ تر غورونو پورې وونو په دې کنبې اشاره وه چې اے امتیانو! دا مبارک غورونه ستاسو د فریاد اوریدو د پاره دي، بیا به یسې چې د اوکو مبارکو پورې تشریف راوړو نو بیا به یسې لکه چې اشاره کوله چې اے بے آسري امتیانو! مه ویریرئ، دا مبارکې اوکې ستاسو د ملاتړ (آسري) د پاره دي۔

د سر او گیرې مبارکې ویںنته به یسې غورول

خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ به د خپل سر مبارک او د گیرې مبارکې ویںنته غورول، گمنخول، په مینخ کنبې به یسې کربنه ویدستله۔ حضرت اَس بن مالک رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائی: د الله پاک محبوب، دانائے عُيُوب (د غیبو د خبرو نه خبر) صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به سر مبارک اکثر غورولو او گیره مبارکه به یسې گمنخوله او اکثر به یسې په سر مبارک باندې کپړه ساتله، تر دې پورې چې هغه کپړه به په تیلو باندې لمدیدله۔ (2)

شانہ بے پنجه قدرت ترے بالوں کے لئے
کیسے ہاتھوں نے شہا! تیرے سنوارے گیسو (3)

وضاحت: د رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مبارکو لاسونو ته رَبِّ کریم يَدُ اللهُ فرمائی دي، سُبْحَانَ اللهُ! دا څنگه د قدرت والا لاسونه دي، چې د دې اشاره وشي نو سپورمی دوه توپي شي، پریوتے نمر راوایس شي، چې د بیمار سره ولگي نو شفا بیامومي، د داسې کمال والا قدرت لرونکو لاسونو باندې به هغوئي زلفې مبارکې سمولې، اعلى حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دي

1... حدائقِ بخشش، صفحہ: 119۔

2... الشبائل المحمدية، باب ما جاء في رجل رسول الله، صفحہ: 114، حدیث: 33۔

3... حدائقِ بخشش، صفحہ: 121۔

ته فرمائی: یا رسول اللہ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ! پنجنۂ قُدرت (یعنی ہُغہ مبارک لاسونہ کوم چي **یَدُ اللہِ** دي، د کمال قُدرت والا دي)، ہُغہ ستاسو د زلفو د پارہ گمنخۂ ده، **مَا شَاءَ اللہ!** اے د کونینو شهنشاه صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ! خنکۂ لاسونو ستاسو زلفي مبارکي سمې کړې دي-

د موئے مبارکو خانگري برکتونه

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! رَبِّ کریم د خوږ آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موئے مبارکو ته ناشنا شان ورکړے دے، لکه خنکۂ چي د رسول اللہ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پاکيزه سيرت بے عيبه دے، هم داسې د نبي کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موئے مبارک هم بے عيبه دي، لکه خنکۂ چي رسول اکرم، نورِ مُحَمَّد صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د سر نه واخله تر بنپو پورې ټوله معجزه ده، هم داسې د رسولِ هاشمي، مُحَمَّد عربي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موئے مبارکو ته هم اعجازي شان عطا کړے شوے دے-

اک	عمر	ملا	لُمس	تجھے	دستِ	نبي	کا
جب	ریش	نبي	میں	تُو	رہا	موئے	مبارک
ہجرت	کے	مراحل	ہوں	کہ	معراجِ	نبي	ہو
تھے	ہمسفر	ټور	و	ہر	موئے	مبارک	
ہر	آن	رفاقت	اسے	آقا	کی	ملي	تھی
سدره	سے	وراء	ساتھ	رہا	موئے	مبارک	

آقا کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ورتہ موئے مبارک عطا کړل

د حضرت شاه ولي الله محدثِ دهلوي رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ والِدِ محترم شاه عبد الرحيم رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ فرمائی: يو ځل زما تبه شوه او ډيره اوږه شوه- تر دې پورې چي د ژوند نه نا امیده شوم، پۂ هُغہ حالت کنبې پۂ ما باندې پرکالي راغله، ما پۂ خوب کنبې شيخ عبد العزيز رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ

ولیدلو، هغوئي تشریف راوړلو او اوښي فرمائیل: ځویه! رسول الله صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ستا د تپوس د پاره تشریف راوړي او غالباً د هغه طرف نه به تشریف راوړي کوم طرف ته چې ستا د کت لنگې دي، لهداخپل کت تاؤ کره چې ستا ښيې هغه طرفته نه وي- فرمائي: پۂ دومره اوریدو سره زما لکه گزاره وشوه او زما سترگې وغړیدلې، تیزه تبه مې وه، د خبرو کولو طاقت مې نه وو، ما حاضرینو ته پۂ اشاره کښې د کت تاوهلو ووئیل، کت تاؤ کرے شو، (پۂ ما باندې بیا پرکالي راغله)، بیا پۂ خوب کښې سرکارِ عالی وقار، مکي مَدَنِي تاجدار صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم تشریف راوړلو او پۂ ما بیمار باندې یې پۂ رحم اوکړو وبې فرمائیل:

کَيْفَ حَالِكَ يَا نَبِيَّ؟ ځویه! څه حال دے؟ زما د پاره داسې د شفقت نه ډک اِرشاد---! **اللَّهُ أَكْبَرُ!** د دې پاک کلام خوند پۂ باندې داسې غالب شو چې پۂ ما باندې وجد راغلو او څه عجیبه حالت راباندې راغلو- بیا سرکارِ عالی وقار، مکي مَدَنِي تاجدار صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم زه داسې پۂ غیر کښې واخستم چې ریش (یعنی گیره) مبارکه یې زما پۂ سر باندې وه او جامې مبارکې یې زما پۂ اوښکو باندې لمدیدلې، بیا پۂ ورو ورو دا حالت پۂ سکون کښې بدل شو- پۂ دغه وخت کښې زما خیال شو چې د ډیرې مودې نه مې شوق دے چې د اُمت د والي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موټے مبارک مې نصیب شي، نن داسې کرم وشي چې ما ته زما خور آقا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم دا دولت راعطا کړي- بس زما پۂ زړه کښې خیال راتلل وو چې حبیبِ خُدا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم زما د زړه پۂ خبره باندې پوهه شو او پۂ خپله گیره مبارکه باندې یې لاس راښکلو او دوه موټے مبارک یې ما ته راعطا کړل- ما د وینبتو مبارکو دولت حاصل کړو خو پۂ زړه کښې مې خیال راتللو چې زه د خوب پۂ حالت کښې یم، پته نه لگي چې د رابیداریدو نه پس به دا موټے مبارک زما سره وي او که نه؟ زما دا خیال هم د نبوت د نظر نه پت پاتي نه شو، نبی کریم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم وفرمائیل: ځویه! دا دواړه وینبته به هم ستا سره وي-

د دې نه پس سرکارِ عالی وقار، مکي مَدَنِي تاجدار صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د ډیر عمر او د صحت

او عافیت زیرے راعطا کرو نو زما هغه وخت ارام نصیب شو۔ بیا زه را بیدار شوم، ما فوراً ډیوه راوغونستله او چي وه مې کتل نو هغه دواړه موئے مبارک زما په لاس کښې نه وو، زه ډیر غمژن شوم او په زړه زړه کښې بیا د بارگاه رسالت صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم طرف ته متوجه شوم، ما بیا په خوب کښې ولیدل چې د اُمت والي، سرکارِ عالی صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جلوه فرمائیلې ده او فرمائی: خویه! ما دواړه ویبسته ستا د بالنبت لاندې اینبودي دي، د هغه ځائے نه یې راواخله!

ما د را بیداریدو نه پس د بالنبت د لاندې نه هغه دواړه موئے مبارک راواخستل او هغه مې په پاک ځائے کښې ډیرپه تعظیم او تکریم سره محفوظ کړل۔⁽¹⁾

ادا کرتے ہیں وہ سنت صحابہ کی جنہوں نے بھی
تبرک جان کر رکھے میرے سرکار کے گیسو
زیارت گیسوؤں کی ہے نبی کی دید کا حصہ
وہ ہے خوش بخت جو دیکھے میرے سرکار کے گیسو

د موئے مبارکو درې کمالات

حضرت شاه عبد الرحيم وَحَمَّةُ اللہِ عَلَیْہِ فرمائی: ما د هغه موئے مبارکو درې کمالات ولیدل:

(1): ورومبے کمال دا چې هغه دواړه موئے مبارک به د یو بل راتاؤشوي وو خو د هغوئي په مخکښې چې به کله د حضور صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم په ذات مبارک باندې درود پاک لوستلے کیدلو نو هغه دواړه موئے مبارک به جُدا جُدا او ودریدل۔

پڑھیں ہدوں درود تے زلفاں جھوم دیاں | دیکھے عجب خصال نے تیریاں زلفاں دے

(2): دویم کمال دا وو چې یو ځل درې کسان کوم چې د دې معجزې نه منکر وو هغوئي

راغلل او بحث يې شروع کړو چې داسې څنگه کيدے شي؟ حُضُور صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پۂ خوب کښې چاته څنگه موئے عطا کولے شي؟ خوب خو خوب وي، د دې د حقيقت سره هيڅ تعلق نه وي- پۂ دې بنياد باندې هغه دريو وارو پۂ موئے مبارکو باندې ازمينست کول غوښتل، زه د بے ادبي د ويري نه پۂ دې باندې رضا نه شوم- خو څه به مې کول؟ مناظره اوږده شوه، اخر زما خپلوانو هغه موئے مبارک راواخستل او غرمو ته لارل، فوراً وريځ راغله او سورے يې پرې وکړو، حالانکې تيز نمر وو، د وريځو موسم هم نه وو- پۂ دې ليدلو پۂ هغوئي کښې يو توبه کړه او اوښې منله چې واقعي دا د حبيبِ حُدا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موئے مبارک دي- نورو دوو منکرانو ووئيل: دا اتفاقي کار دے- نو پۂ دويم ځل بيا موئے مبارک غرمو ته يوږے شو، پۂ دې ځل بيا وريځ فوراً حاضره شوه او سورے يې پرې وکړو، بيا دويم منکر هم ومنله او توبه يې وکړه- دريم لا بيا هم نه منله، نو د هغه د تسلي د پاره موئے مبارک پۂ دريم ځل غرمو ته يوږے شو، پۂ دې ځل بيا هم هغه معامله وشوه، فوراً وريځه راغله او خدمت يې وکړو، بيا دريم هم ومنله او توبه يې کړه-

هم سیه کاروں پہ یارب! تپش محشر میں
سایه افکن ہوں ترے پیارے کے پیارے گیسو (1)

وضاحت: يا الله پاڪه! د قيامت پۂ ورځ چې كله نمر د يو ميل پۂ فاصله وي او وور وروي، زمكه د اوسپنې وي او سره وي، پۂ هغه وخت ستا د خور محبوب صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د ښكلو زلفو مباركو سورے زمونږ نصيب كړي-

(3): دريم كمال دا چې يو ځل بعضي خلق د موئے مباركو د زيارت د پاره راغلل، پۂ كوم صندوق كښې چې هغه موئے مبارك وو، ما هغه بهر راوړلو- ډير خلق راجمع شوي وو، ما د تالي كولاړلو د پاره چاڼي ولگوله نو تالا كولاړ نه شوه، ډير كوشش مې وكړو خو تالا

کولاؤ نۂ شوه، نو بیا ما د خپل زړۂ طرف ته توجه وکړه نو معلومه شوه چې پۂ زیارت کونکو کنبې فلانکے گس جُنبی وویعنی پۂ هغه باندې غسل فرض وو۔ پۂ دې وجه باندې تالا نۂ کولاؤ ویدله، ما پرې پرده راواچوله او ټولو ته مې ووئیل چې لا رشۂ او بیا غسل وکړئ او راشۂ! نو چې کله هغه جنبي گس د محفل نه بهر لاړو نو تالا پۂ اسانۂ سره کولاؤ شوه او مونږ ټولو زیارت وکړو۔⁽¹⁾

کعبۂ جاں کو پنھایا ہے غلافِ مشکین
اُڑ کر آتے ہیں جو اُرو پہ تمھارے گیسو (2)

وضاحت: د خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم زلفې مبارکې به کله الوتې او پۂ نُوراني مخ باندې به راتلې، پۂ دې شعر کنبې اعلى حضرت رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ هغه بنکله منظر بیان کړے دے چې يا رسول اللہ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ! کله چې ستاسو زلفې مبارکې الوځي او نُوراني مخ پټوي نو داسې ښکاري لکه چې کعبې شريفې ته د خوشبویۂ نه ډک غلاف اچولے شوے دے۔

موئے مبارک شفا ورکونکي دي

خورو او محترموا سلامي ورونوا! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! رسولِ خُدا، احمدِ مجتبیٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مشکل گُشا، حاجت روا دے، د اللہ پاک پۂ کرم سره د هغوئي موئے مبارکو ته هم دا شان عطا کړے شوے دے چې د موئے مبارکو پۂ برکت سره د هر مرض نه شفا حاصلېږي۔ پۂ روایتونو کنبې دي چې: پۂ مقام حدیبیہ کنبې رحمت عالم نُورِ مُجَسَّم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم وینبته مبارک جوړ کړل او ټول وینبته مبارک یې پۂ یوه شنه ونه باندې کینودل۔ صحابه کرام عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان د هغه ونې لاندې راجمع شول او وینبته مبارک یې د یو بل نه اخستل

1... انفس العارفين (مترجم)، صفحہ: 117 بتغییر قلیل۔

2... حدائق بخشش، صفحہ: 120۔

شروع کړل۔ حضرت اُمُّ عُمَارَہ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمائي چې ما هم يو څو وينتۍ حاصل کړل۔ د رحمت عالم نُورِ مُجَسَّم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د ظاهري وصال نه پس چې کله به څوک بيماريدو نو ما به هغه موټے مبارک پۂ اوبو کښې ډوبول او اوبۍ به مې پۂ مريض باندې څښلې نو اللہ رَبُّ الْعِزَّتْ به هغه ته شفا عطا کوله۔ (1)

وه کرم ئی گھٹا گیسوے مشک سا | لکھ آبرِ رافت په لاکھوں سلام (2)

وضاحت: سیدی اعلیٰ حضرت رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ فرمائي: د بڅښنې او کرم تکه توره وریځه یعنی د خور مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موټے مبارک د کومونه چې به د مشکونه هم زیاته خوشبوئی راتلله، پۂ هغه مهربانه د وریځو پۂ توتہ (زلفو مبارکو) باندې دې هم پۂ لکونو سلامونه وي۔

د غساله شریف سره به شفا نصیب کیدله

د حضرت عثمان بن عبد اللہ بن مَوْهَب رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ نه روایت دے: زما کور والو ما له د اوبو پیاله راکړه او د اُمُّ الْمُؤْمِنِین حضرت اُمُّ سلمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا خواله یې ولیرلم، حضرت اُمُّ سلمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د حضور اکرم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موټے مبارک پۂ یو ډیې کښې ایښودي وو۔ ما چې ورته وکتل نو یو څو سره موټے مبارک مې ولیدل۔ (3)

حضرت علامه ملا علي قاري رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ د دې حدیث پاک پۂ شرح کښې فرمائي: د اُمُّ الْمُؤْمِنِین حضرت اُمُّ سلمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا سره د حضور انور صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم یو څو موټے مبارک وو کوم چې اُمُّ سلمه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا د سپینو زرو پۂ یو ډیې کښې ایښودي وو۔ کله چې به خلق بيماریدل نو هغوئی به د دغه موټے مبارکو نه برکت حاصلولو او د هغې پۂ برکت به یې

1... مدارج النبوة، وصل کشتن صحابه شتران... الخ، جز: 2، صفحہ: 217۔

2... حدائق بخشش، صفحہ: 299۔

3... بخاری، کتاب اللباس، باب ما یذکر فی الشیب، صفحہ: 1480، حدیث: 5896 ملتقطاً۔

شيفا غوښتله، د تاجدار رسالت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ موټه مبارک به يې د اوبو په لوبني کښې کيښودل او هغه اوبه به يې څښلې نو د هغوئي به شيفا نصيب کيدله- (1)

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! د دې حديث پاک نه دوه مسئلې معلومې شوې: (1): صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الرضوان به د حضور جان کائنات صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ موټه مبارک د برکت د پاره په خپلو کورونو کښې ساتل (2): صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الرضوان به د موټه مبارکو کمال ادب او احترام کولو چې د دې د ساتلو د پاره به يې خاص او قيمتي ډيے جوړولو او په هغې کښې به يې په خوشبويي کښې ساتل- (2)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

د موټه مبارکو تعظيم فرض دے

اعلیٰ حضرت، امام اهل سنت امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: د آيتونو او حديثو د نقوشو (يعني په صفحه باندې د ليدلے کيدونکو الفاظو) چې څنگه تعظيم فرض دے، داسې د حضور پر نور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ردا (خادر) او قميص په خاص طور د نوکانو او ويښتو مبارکو (تعظيم هم فرض دے)- (3)

موټه مبارک فتح ورکونکي دي

اے د خوږ نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عاشقانو! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! زمونږه د خوږ آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفےٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ موټه مبارک شيفا ورکونکي هم دي، د دې سره سره فتح ورکونکي هم دي، او جي! د موټه مبارکو په برکت مشکلات لرې کيږي او د ژوند په

1... عمدة القارى، كتاب اللباس، باب ما يذکر فی الشيب، جلد: 15، صفحه: 94، تحت الحديث: 5896 ملتقطاً۔

2... مرآة المناجیح، جلد: 6، صفحه: 249 بتغير قليل۔

3... فتاوى رضويه، جلد: 9، صفحه: 119118 بتغير قليل۔

هر میدان کښې د دې پۂ برکت کامیایي نصیب کيږي- مشهور صحابئ رسول حضرت خالد بن ولید رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائي چې (د خوش قِسمتی نه) د حُضُور صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د تندي مبارک ويښتۍ مبارک زما سره وو- ما دا پۂ خپله تويی کښې مخې طرف ته گڼدلي وو- (د دې موئے مبارک برکت وو چې) ټول عمر به پۂ هر جهاد کښې فتح او نصرت حاصلیدلو- (1)

فقط اس واسطے خالد نے ہر اک معرکہ جیتا
انہوں نے ٹوٹی میں رکھے میرے سرکار کے گیسو

د غیر مسلمو لښکریانو بښپي و خوئیدلي

يو ځل حضرت خالد بن ولید رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د لږ شان فوځ سره پۂ شام کښې د جبله بن ابيهم قوم د مقابلې د پاره تشریف یورلو او تويی ترینه پۂ کور کښې پاتې شوه- کله چې مقابلې وشوه نو د رومیانو لوی افسر ووژلے شو- هغه وخت جبله ټول لښکر ته حکم وکړو چې پۂ مسلمانانو باندې پۂ یو ځائے سخته حمله وکړئ- د حملې پۂ وخت د صحابۍ کرامو عَلَیْهِمُ الرِّضْوَانُ حالت نازک شو- تر دې پورې چې رافع بن عمیره طائي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ حضرت خالد بن ولید رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ته وویل: نن معلومېږي چې زمونږ اجل راغله دے- حضرت خالد بن ولید رَضِيَ اللهُ عَنْهُ و فرمائیل: رښتیا وایي، د دې وجه دا ده چې زما نه تويی پۂ کور کښې پاتې شوې ده (پۂ کومه کښې چې د حضور پر نور صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ موئے مبارک دي-)

دلته دا حالت وو او هلته پۂ هغه شپه حضور سید المرسلین صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حضرت ابو عبیده رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ته پۂ خوب کښې تشریف راوړلو- حضرت ابو عبیده رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د اسلامي لښکر امیر وو، سرکار عالی وقار، مکي مَدَنِي تاجدار صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د غیبو خبر ورکړو او اوږې فرمائیل: (اے ابو عبیده!) تۂ دا وخت اوده یې، پاڅه او د خالد بن ولید مدد له ځان ورسوه! کافرانو هغوئي راگیر کړي دي-

حضرت ابو عبیدہ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هغه وخت راپاڅيدو او لښکري يې تيار کړو او فوراً پۀ تيزی سره روان شو- پۀ لاره کښې حضرت ابو عبیدہ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پۀ اَس سور يو گس وليدو کوم چې اَس زغلولو او د هغوئي نه مخکښې روان وو، دا يې چې وليدل نو هغوئي يو څو تيز رفتار ه اَس سورو ته حکم وکړو چې د دغه پۀ اَس سور گس حال معلوم کړي! پۀ اَسونو سواره کسان چې کله ورنزدې شو نو غري يې وکړو: اے پۀ اَس سور بهادره! لږ ودربره! دا يې چې واوريدل نو هغه ودریدو- چې معلومات يې وکړل نو هغه د حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کور ودانې وه- حضرت ابو عبیدہ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ چې ترينه د سفر د وجې پوښتنه وکړه نو هغې ووييل: اے اميره! کله چې د شپې ما واوريدل چې تاسو پۀ اسلامي لښکر کښې اعلان کړے چې حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دښمنانو راگير کړے دے، فوراً تيار شئ! نو ما سوچ وکړو چې هغوئي چرې هم نه ناکامه کيږي ځکه چې د هغوئي سره د حضور صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم موټے مبارک دي- خو ما چې څنگه وکتل نو زما نظر د هغوئي پۀ توپي پريوتو پۀ کومه کښې چې موټے مبارک وو- ډير افسوس مې وکړو او هغه وخت راروانه شوم چې پۀ څۀ طريقه هغوئي ته توپي ورسووم- حضرت ابو عبیدہ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وفرمائيل: خُدائے دې تاسو له برکت درکړي- هغه هم د هغوئي سره پۀ لښکر کښې شامله شوه-

حضرت رافع بن عميره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کوم چې د حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ سره ورو فرمائيل: حالت دا وو چې مونږ د خپل ژوند نه بالکل مايوسه شوي وو چې ناڅاپه د تکبير اواز راغلو- حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وکتل چې دا اواز د کوم طرف نه راغلو- کله چې يې د روميانو پۀ لښکر باندې نظر شو نو څۀ گوري چې يو څو پۀ اَس سواره پۀ هغوئي پسې وريسي دي او اوترې مندې وهي- حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَس په منډه کړو او پۀ هغه اَس سورو کسانو کښې يو گس ته ورنزدې شو او پوښتنه يې وکړه چې اے پۀ اَس سور بهادره! تۀ څوک يې؟ هغې جواب ورکړو: زۀ ستاسو کور ودانې اُمّ تميم رَضِيَ اللهُ عَنْهَا يم، ستاسو مبارکه توپي مې راوړې ده د کومې پۀ برکت چې به مو پۀ دښمنانو باندې فتح

موندله- حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ تويي مبارکه پۂ سر کره- د حديث راوي قَسَم خوري او وائي چې حضرت خالد بن وليد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ تويي پۂ سر کره چې کله يې پۂ کافرانو باندې حمله وکړه نو د کافرانو د لښکر ښيې وڅوئيدلې او د مسلمانانو فتح نصيب شوه- (1)

لِيَنِّي آتَىٰ اُمِّ تَيْمٍ جُو ثُوْبِي فَخ تَحِي اس مِيں
 بِل دِيں جَنگ كے نَفْسے مِيرے سِرڪار كے گِيسو
 صَلَّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّ اللهُ عَلَی مُحَمَّد

موئے مبارک ولایت ورکونکي دي

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! دا د ويننتو مبارکو دوه اهم برکتونه شول: (1): موئے مبارک شفا ورکونکي دي (2): موئے مبارک د الله پاک پۂ عطا سره مشکل گشا، حاجت روا او فتح ورکونکي دي- د ويننتو مبارکو دريم او اهم برکت دا دے چې **اَلْحَمْدُ لِلّٰه!** زما د خوږ نبي، رسول هاشمي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ښکلي ښکلي موئے مبارک د الله پاک پۂ فضل سره ولایت ورکونکي هم دي- آؤ جي! د موئے مبارکو د ادب او احترام کولو پۂ برکت الله پاک ولایت هم عطا کوي- سيدي داتا گنج بخش هجويري رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ فرمائي: حضرت ابو العباس مهدي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ د مَرُو نومې علاقې د مالداره کورنۍ سره تعلق لرلو، د والد صاحب د وفات نه پس هغوئي ته پۂ ميراث کښې ډير دولت ميلاؤ شو، يو ځل هغوئي ته معلومه شوه چې د فلانکي گس سره د رحمت عالم حبيب مکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم دوه موئے مبارک دي- د هغوئي پۂ زړه کښې د موئے مبارکو شوق راپيدا شو، نو هغوئي ترې هغه موئے مبارک پۂ بيعه واخستل، بس هم د هغه موئے مبارکو پۂ برکت الله پاک هغوئي ته د تويې توفيق ورعطا کړو او هغوئي ته يې د ولایت درجه هم ورعطا کړله-

داتا حُضُور رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ فرمائی چې خواجه مهدي سیّاري رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ د حضرت خواجه ابو بکر واسطی رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ پۂ لاس باندې بیعت وکړو او د هغوئې پۂ خدمت کنبې پۂ پاتې کیدو یې هغه مقام حاصل کړو چې پۂ ولایت کنبې امام وگرځیدو۔ حضرت خواجه مهدي سیّاري رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ د وصال پۂ وخت دا وصیت کړے وو چې دا دواړه موئے مبارک زما پۂ مخ باندې کیردئ، نو د هغوئې پۂ وصیت باندې عمل وکړے شو، د هغوئې مزار مبارک پۂ مَرُو نومې علاقه کنبې دے۔ خلق د خواجه مهدي سیّاري رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَیْہِ مزار ته حاضریري، خپل حاجتونه غواړي او الله پاک د خپل کامل ولي پۂ وسیله پۂ خلقو باندې د رحمت نظر فرمائی۔ (1)

خدمت تری اعزاز مرا موئے مبارک | ہے حاصل درجاتِ علی موئے مبارک

الله پاک دې زمونږ د ټولو د موئے مبارکو برکتونه نصیب کړي، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! نن هم د ډیرو عاشقانِ رسول سره موئے مبارک موجود دي، دا حضرات وخت پۂ وخت پۂ خلقو د هغې زیارت هم کوي، کله چې هم موقع میلاؤ شي نو پۂ بنه ډیر ادب او احترام سره، ځان پاک صفا کړئ او بنې جامې واغوندئ او درود پاک لولئ او ډیر پۂ اهتمام سره د ویښتو مبارکو زیارت کوئ۔

زیارت گیسوؤں کی ہے نبی کی دید کا حصہ
وہ ہے خوش بخت جو دیکھے میرے سرکار کے گیسو

الله پاک دې پۂ ژوند کنبې بیا بیا زمونږه دا سعادت نصیب کړي۔

اٰمِیْن بِجَاہِ خَاتِمِ النَّبِیِّیْنَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم۔

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّد

فیضانِ حدیث موبائل ایپلی کیشن

خوږو او محترمو اسلامي ورونو! **اَلْحَمْدُ لِلّٰہ!** د دعوتِ اسلامي د آئي تي ډيپارټمنټ له خوا ډير فائده مند موبائل ایپلی کیشن په نوم د **”فیضانِ حدیث“** په **Play Store** او **App Store** باندې وړاندې کړې شوي دي. په دې ایپلی کیشن کې تاسو د حدیث پاک مشهور کتابونه مثلاً **مَشْكُوَّةُ الصَّالِحِيْنَ** او د دې اسانه اردو شرح **مِرَاةُ الْمَنَاجِيحِ** **الأربعين التَّوْبِيَّةِ** د اردو ترجمې او شرحې سره **رِيَاضُ الصَّالِحِيْنَ** د اردو ترجمې او شرحې سره **أربعين حَقِيْقَتِه** (اردو) **اَوْ مُتَّخَبَ اَحَادِيْث** (اردو) شامل کړې شوي دي. د دې ایپلی کیشن په مدد سره تاسو حدیثونه مبارک په کتابي شکل کې (يعنې د جلدونو په لحاظ سره) هم لوستلې شئ او د مختلفو موضوعاتو په لحاظ سره هم د خپلې خوښې موضوع لوستلې شئ. **د سرچ آپشن** [يعنې د لټولو آپشن] په مرسته حدیثونه مبارک لټولې هم شئ. په دې کې د حدیث پاک د عربي متن د اعرابو سره او د اعرابو نه بغير، په دواړو قسم د کتلو سهولت کېږي د شوي د **د لوستلو د نوټس Notes** محفوظ کولو د پاره د خوښې د حدیثونو د **Favorite** کولو آپشن هم ورکړې شوي دي. **د مختلف فاونټس Fonts** او د حدیثونو د شير **Share** کولو سهولت هم ورکړې شوي دي.

هم نن په خپل موبائل کېږي دا ایپلی کیشن ډاؤن لوډ کړئ! پخپله هم د حدیث پاک فیضان حاصل کړئ! او نورو ته هم ترغیب ورکړئ!

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّد

راځئ چې د بیان په اخره کېږي يوه شرعي مسئله زده کړو:

صحيح خه دي؟

(د صحيح شرعي مسئلې يا په خلقو کېږي د پرټې غلط فهمی په گوته کول)

مسئله: د ربیع الاول پټه أمبارکی ورکولو د جنت د واجب کیدو هیخ روایت نشته-

وضاحت: پټه بعضو خلقو کښې دا خبره مشهوره ده بلکې ډیر خلق خو پټه سوشل میډیا باندې داسې پوستونه هم لیري، پټه کومو کښې چې داسې قسمه خبرې درج وي چې کوم بنده چاته د ټولو نه مخکښي د ربیع الاول أمبارکي ورکړي، پټه حدیث پاک کښې دي چې د هغه د پاره به جنت واجب شي- **مَعَاذَ اللَّهِ!** دا ډیره د جرات خبره ده، داسې هیخ یو روایت د حدیثونو پټه کتابونو کښې موجود نه دے- ربیع الاول شریف یقیناً چې ډیره مبارکه میاشت ده، ډیره د عظمتونو والا، رفعتونو والا میاشت ده خو د دې مبارکې میاشتې پټه راتلو باندې د أمبارکی ورکولو سره جنت واجب کیږي، دا خبره د ځانه جوړه کړې شوې ده او یاد ساتئ چې د دروغو خبره پټه خور آقا و مولا، مکي مدني مصطفےٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پسې تړل حرام کار دے، پټه حدیث مبارک کښې دي: **مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَبِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدًا مِنَ النَّارِ** یعنی چا چې پټه ما پورې قصداً عمداً دروغ و تړل، هغه دې خپل ځائے پټه دوزخ کښې جوړ کړي- (1)

او بغیر د تحقیق او تصدیق نه هره یوه اوریدلے شوې خبره مخکښې خورول نه دي پکار، پټه حدیث پاک کښې دي: **كُنْ مِنَ النَّهْيِ كَذِبًا أَنْ يُحَدَّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ** یعنی د انسان د دروغژن کیدو د پاره دا کافي ده چې هره اوریدلے شوې خبره بیان کړي- (2) ځکه د داسې روایتونو والا میسجونو او پوستونو شیئر کولو نه بچ کیدل ډیر ضروري دي- (3)

الله پاک دې مونږ ته د صحیح اسلامي احکامو د زده کولو او پټه هغې باندې د عمل کولو توفیق راعطا کړي- **اٰمِيْنَ بِجَاوِزَاتِهِمُ النَّبِيِّيْنَ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم-**

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّی اللہُ عَلَيَّ مُحَمَّد

1... بخاری، کتاب العلم، باب اثم من کذب علی النبی، صفحہ: 103، حدیث: 110-

2... مسلم، المقدمة، باب النهی عن الحدیث بكل ما سمع، صفحہ: 12، حدیث: 5-

3... دَاوُدُ الْإِفْتَاءُ اَلْسُنَتْ، غیر مطبوعه، فتاویٰ نمبر: Pin4893-

د اَسْمَاءُ الحُسْنٰی بَرکَتونہ (وظیفہ)

يَا كَبِيْرُ

خوک چي 9 کرته يَا كَبِيْرُ ولولي او پۀ کوم بیمار باندې يې دم کړي نو شفا به بيا مومي-

(1) اِنْ شَاءَ اللّٰهُ الْکَرِيْم!

الله پاک دې مونږ ته د عمل کولو توفيق راعطا کړي-

اٰمِيْنَ بِجَاہِ خَاتِمِ النَّبِيِّيْنَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم -

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّد